

Inatsisartut

Familie- og Sundhedsudvalget

Att.: Tillie Martinussen udvalgsformand

29-05-2016
Sagsnr. 2016-687
Juridisk afdeling
Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

**Samråd med Familie og Sundhedsudvalget
søndag den 29. maj 2016, kl. 17.00-18.00 i mødelokale 2**

Udvalget har ønsket at modtage et skriftligt notat på grønlandsk og dansk om nedenstående spørgsmål i forlængelse af samrådet.

Nærværende er det ønskede notat.

Med venlig hilsen

Martha Lund Olen

Udvalget ønsker på samrådet at drøfte følgende om FM 2016/109:

1. Om supplerende fagligt høringssvar fra Kommuneqarfik Sermersooq

Udvalgets medlemmer og jeg selv, modtog torsdag den 26. maj 2016 omkring kl. 16.20 et supplerende fagligt høringssvar fra Kommuneqarfik Sermersooq bilagt et notat fra advokatfirmaet Nielsen Nørager.

Udvalget ønsker:

- a. at jeg forholder mig til det i høringssvaret og notatet fremførte, hvor det blandt andet anføres, at kommunen skulle blive part i en sag om suspension, hvad alt hvad dette måtte afstedkomme, herunder at kommunen skulle kunne få prøvet suspensionsafgørelser ved domstolene.
- b. Besvaret spørgsmålet: Hvis kommunerne ønsker at indbringe en suspensionsafgørelse truffet af Naalakkersuisut for Domstolene, skal suspensions-afgørelsen så afvente Rettens dom?

Jeg vil gerne indledningsvis henvise udvalgets opmærksomhed på, den samarbejdsaftale som jeg netop har indgået med Kommune Kujalleq. I denne samarbejdsaftale er aftalt de gensidige forventninger til samarbejdet, og ansvar og opgaver er tydeliggjort.

Naalakkersuisut vil altid søge en løsning igennem samarbejde og med respekt for den lokale ledelse og de lokale forhold, hvilket samarbejdsaftalen med Kommune Kujalleq med al tydelighed viser.

Suspension skal kun bruges i de forhåbentligt ganske få tilfælde, hvor en kommune ikke beder om hjælp, og ikke ønsker samarbejde, men alligevel svigter borgerne med ulovlig forvaltning

Ad a)

Kommunens notat er på 18 sider, og det væsentligste i det, som jeg læser det, er først og fremmest, at kommunen naturligvis ønsker at blive hørt forud for en beslutning om suspension, og at der ikke træffes en så alvorlig central beslutning uden at have inddraget kommunens ledelse og forsøgt et samarbejde.

Kommunens bekymringer er fuldt forståelige, men de skyldes at kommunen ikke er vidende om det svar som jeg gav familie- og sundhedsudvalget på vores sidste samråd den 20-05-2016.

Som tidslinjen i det svar tydeliggjorde, så vil kommunen netop blive inddraget fuldt ud som ønsket, og få de partsrettigheder som den efterspørger i den praktisk administrative proces før en suspensionsanmodning.

Denne proces blev beskrevet for udvalget som følgende:

Den forventede procedure, før der suspenderes:

Før suspension

- 1) Departementet bliver opmærksom på meget alvorlige brud på sociallovgivningen
- 2) Departementet vurderer om kommunen skal rådgives og/eller tilsynsføres
- 3) Departementet vurderer om det kommunale tilsynsråd skal orienteres
- 4) Departementet vurderer, i særlige tilfælde, om suspension kan blive nødvendig
- 5) Departementet drøfter i så fald problemet (og suspension) med Naalakkersuisoq
- 6) Hvis Naalakkersuisoq finder situationen så kritisk at en suspension er nødvendig, så indhentes kommentar fra kommunalbestyrelsen
- 6a) Hvis de indhentede kommentarer fra kommunen viser at der er faktuelle fejl revurderes beslutningen om suspension. Hvis ikke, så handler departementet således:
- 7) Departementet laver LSO med anmodning om tilladelse til suspension

Suspension

Hvis LSO imødekommes fra Naalakkersuisut, så:

- 8) igangsættes suspension, og det kommunale tilsynsråd orienteres samtidig, og
- 9) der optages dialog med kommunalbestyrelsen om indsatsen, og den igangsættes og planlægges med eksisterende interne ressourcer fra departementets afdelinger og enheder.

Udgangspunktet er derfor, at departementet på alle måder vil forsøge at undgå behovet for suspension, og vil søge samarbejde og åben dialog med kommunen. Jeg forventer, at samarbejdet med kommunen vil fjerne nødvendigheden af at skulle træffe en så alvorlig beslutning som en suspension er.

Ad b)

Nej. Hvis kommunalbestyrelsen ikke mener, at dens forvaltning har været ulovlig, så kan den indbringe et søgsmål herom for domstolene, men det får ikke i udgangspunktet opsættende virkning for suspensionsbeslutningen.

Den konkrete domstolsafgørelse om, hvorvidt et søgsmål bør tillægges opsættende virkning, vil bero på en afvejning af det offentliges interesse i, at gennemførelsen af afgørelsen ikke udsættes, over for arten og omfanget af den skade, den pågældende kan blive påført, ligesom det tillægges betydning, om der efter en foreløbigvurdering foreligger et rimeligt grundlag for påstanden om ugyldighed. Dette er anført af Højesteret i kendelsen UFR1994.823H.

Ifølge Kammeradvokaten administrerer domstolene denne interesseafvejning ud fra følgende kriterier:

1. Mulighed for, at sagsøger kan få medhold i hovedsagen (klagen skal have noget på sig - "fumus boni juris").
2. Uopsættelighed – at formålet forspildes, hvis der ikke gives opsættende virkning, og der kan ikke ske genopretning ved økonomisk kompensation.

Det må således forventes, at i et kommunalt søgsmål om retligheden af en suspensionsbeslutning, må domstolene forventes at tillægge borgerens ret til at blive beskyttet en større betydning, end kommunens ønske om at bevare dens selvstændige socialforvaltningsmyndighed.

Kommunen anbefaler hertil i det supplerende høringssvar, at det gøres klart i forarbejderne til lovforslaget, at den enkelte kommune er part i en sag om suspension af kommunens kompetence og har ret til at få prøvet en sådan beslutning ved domstolene.

Efter almindelige procesretlige regler, det vil sige uafhængigt af lovforslagets formulering, skal den enkelte kommune have en fornøden retlig interesse, for at få adgang til at prøve en beslutning om suspension ved domstolene. Om der i en konkret sag foreligger en sådan retlig interesse for kommunen, er et konkret spørgsmål, som det er op til domstolene at tage stilling til.

2. Skal vi øge ressourcerne eller gøre problemerne mindre?

Under 2. behandlingen af forslaget blev der fremført ønsker om, at man øgede ressourcerne på socialområdet, således at ressourcerne matchede socialproblemernes omfang og karakter. Ressourcerne kunne tilføres relevante Departementer, men kunne også tilføres kommunerne. Der blev talt om at der skulle være "varme hænder". Hvordan stiller du dig i forhold til denne problematik?

Svar:

Det handler både om tilstrækkelige ressourcer til at matche socialproblemernes omfang og at iværksat tiltag meget tidligere indsats i socialsager, således at problemerne ikke får lov til at vokse sig så store som vi ofte ser, er tilfældet. Man kan sige at vi skal ind og bryde en ond cirkel. Store sociale problemer trækker mange ressourcer, som så gør, at man ikke har den nødvendige kapacitet til også at sikre den nødvendige tidlige indsats.

Jeg er enig i, at der er flere ting som skal være til stede:

- a. Der skal være en lovgivning på området som reducerer skønnet
- b. Der skal være en lovgivning som fordrer en tidlig indsats
- c. Der skal være tydelige vejledninger så det er administrativt nemmere at arbejde med de sociale regelsæt
- d. Der skal være tilstrækkeligt med varme hænder

- e. Der skal være tilstrækkeligt med ressourcer på det sociale område
- f. Der skal være tilstrækkeligt med handlemuligheder
- g. Der skal være en central enhed der kan hjælpe kommunerne i komplicerede socialsager

Jeg vil på efterårssamlingen fremsætte et forslag til ny børne og ungelov som vil imødekomme **a – c.**, ligesom jeg vil fremlægge en redegørelse hvori der vil komme anbefalinger til vejledende sagstal (**d**).

Men vi må også erkende, at forvaltningen af det sociale område har været vores eget ledelsesansvar siden det blev hjemtaget i 1980. Socialvæsenets ledelse, altså Naalakkersuisut som den centrale ledelse af socialvæsenet, og kommunalbestyrelserne som den lokale ledelse af socialvæsenet, har faktisk haft 36 år til at få opbygget en effektiv socialforvaltning. Der tilføres årligt betydelige midler via det kommunale bloktilskud til ledelsen af socialvæsenet, men der efterspørges stadig flere midler hvert år fra kommunerne(**e**)

I Departementet for Familie, Ligestilling, sociale anliggender og justits er der en afdeling som arbejder med udvikling af socialfaglige metoder behandlingsmetoder og nye handlemuligheder og en anden som løbende arbejder med at udvikle nye døgninstitutionstilbud (**f**). Dette skulle gerne sikre at der kommer de nødvendige handlemuligheder til socialområdet. Hastigheden på dette udviklingsarbejde er afstemt med de ressourcer som Departementet er tilført.

Med oprettelsen af den Centrale Rådgivningsenhed har vi fået en enhed der kan understøtte kommunerne i komplicerede børn og ungesager (**g**). Aktuelt så bruges denne enhed også til helt almindelige Børn og Ungesager. Skal denne funktion udvides således at den kommer til at omfatte hele det sociale regelsæt eller mere skal den have karakter af en Task Force som man kender fra Socialstyrelsen i Danmark, er svært at udtale sig om på nuværende tidspunkt. Jeg vil afvente midtvejsevalueringen fra indsatsen i Kommune Kujalleq inden jeg kan udtale mig om dette.

Opsummerende så er der fuldt fokus på alle områder fra Naalakkersuisuts side om området følges løbende.

3. **Hvad er Naalackersuisuts opfattelse af, hvorfor kommunerne har så store efterslæb på socialområderne, og hvad har du fået af meldinger fra kommunerne under tilsynsbesøg med mere?**

Svar:

Borgernes behov for socialvæsenet er ikke nødvendigvis blevet større, men behovet og årsagerne er nok blevet mere synlige. Efter mange år med oplysningskampagner og bedre uddannelses tilbud, og ikke mindst styrkelsen af socialrådgiveruddannelsen og de socialfaglige kurser og uddannelser generelt, er problemerne blevet mere synlige og er kommet mere ud i det åbne. Grimme historier kommer oftere frem, og denne udvikling repræsenterer måske ikke en forøgelse af behovene og problemerne, men måske snarere, at vores forvaltning har åbnet sig og er blevet mere gennemsigtig. Vi kan nu bedre se, i den centrale ledelse af socialvæsenet, hvad det er som ikke gøres godt nok. De kommunale forvaltninger har udfordringer med at klare opgaven de er blevet delegeret.

Kommunesammenlægningen, hvor vi gik fra 18 til 4 kommuner, har ikke forøget borgernes behov, men har nok medvirket til at synliggøre og udfordre den lokale ledelse af socialvæsenet. Kommunerne savner det præcise overblik over de igangværende og de tidligere sager. Der er ikke klagebiblioteker, og vores tilsyn ser ikke at de kommunale forvaltninger lærer af fejl.

Til efterårssamlingen 2016 vil jeg derfor fremlægge mit forslag om Inatsisartutlov om støtte til børn, som skal afløse den nugældende forordning om hjælp til børn og unge. Det ny lovforslag vil markant styrke procedurerne på børnesager, fastlægge tidsfrister for sagsbehandling og indeholde krav om skriftlige kvitteringer på modtagne underretninger. Forslaget styrker informationsadgangen for tilsynsenheden og rådgivningsenheden, ligesom Naalackersuisut pålægges at oprette et landsdækkende indberetningssystem for underretninger. Derudover er der i forslaget en række tiltag som vil forbedre børn og unges rettigheder, blandt andet med krav om en opsøgende og aktiv socialforsorg. Forslaget øger fokus på tidlig indsats og stiller flere krav om forebyggende tiltag. I forbindelse med hjemtagelser af børn fra døgninstitutioner, skal forløbene planlægges bedre, og plejefamilier skal kontrolleres bedre og anvendes mere. Der er ingen tvivl om at det forpligter Naalackersuisut at gøre mere, når vi

ser mere. Men det skal gøres i samarbejde med kommunerne, og suspension skal derfor kun bruges i de forhåbentligt få tilfælde, hvor kommunen ikke beder om hjælp, og ikke ønsker samarbejde, men alligevel svigter borgerne med ulovlig forvaltning.

Jeg ser en markant styrkelse af børns rettigheder allerede indenfor det næste år. Jeg forventer at lovforslaget modtages positivt i den offentlige høring og at den vil finde støtte for sit indhold og sin kvalitet på tværs af partierne i den parlamentariske behandling til efteråret. Med det ny lovforslag, vil landsdækkende viden på børneområdet markant blive styrket, og den vil være mere aktuel. Med opdateret faktuel viden fra kommunerne, kan Naalakkersuisut bedre drøfte overordnede prioriteringer og hvor der er behov for at vi sætter med forøget lokalt og centralt samarbejde og indsatser.